

Raad voor de
rechtspraak

aan PRO
van Projectgroep Informatieverstrekking [redacted] -
Rvdr, [redacted] - rb Rotterdam, [redacted] - rb
Den Haag)
datum 27 januari 2025 (aangepast tov voorstel juni 2024)
onderwerp informatievoorziening journalisten persrichtlijn 2025

Voorstel nadere uitwerking uniforme informatieverstrekking aan journalisten

Dit voorstel is geactualiseerd naar aanleiding van de DPIA en FG-advies.

Bijlagen: position paper NVJ en inspiratievoorbeeld werkwijze RB MNL

Aanleiding

Een van de aanbevelingen naar aanleiding van de evaluatie van de persrichtlijn was de informatieverstrekking aan de pers te verbeteren door het vergroten van de uniformiteit en de kwaliteit van de verstrekte informatie. Eind 2023 heeft de projectgroep Informatieverstrekking daarvoor een eerste voorstel gedaan. Dit voorstel is in mei 2024 positief besproken in het PRO. Daarna is de werkgroep aan de slag gegaan met de verdere uitwerking van het voorstel. Op dit voorstel kwam in het PRO van september 2024 een voorlopig akkoord, in afwachting van de afronding van de DPIA. Gedurende dit traject is er advies ingewonnen bij de landsadvocaat en is er een FG-advies ontvangen op de DPIA. Dit alles is verwerkt in dit document.

1. Het belang van goede informatie voor journalisten

Om de journalistiek in staat te stellen zijn informerende en controlerende rol uit te voeren, dient de Rechtspraak journalisten tijdig te voorzien van informatie over aankomende rechtszaken. Deze verplichting wordt bevestigd in het arrest van de Hoge Raad¹ van april 2023 over openbaarheid van civiele procedures. Hierin wordt gesteld dat 'gerechten ervoor verantwoordelijk zijn om aan eenieder die dat verzoekt, tijdig informatie te verschaffen over de plaats en het tijdstip van openbare zittingen'.

Ook de journalistiek zelf wijst regelmatig op het grote belang van goede informatieverstrekking over aankomende rechtszaken voor de uitoefening van haar werk. Zie ook bijgevoegde position paper van de Nederlandse vereniging van journalisten. Een goede informatieverstrekking aan de pers – en via de pers ook aan het publiek – versterkt het openbare karakter van de rechtspraak en draagt bij aan de missie van de Rechtspraak om transparanter en toegankelijker te worden.

¹ Zie: ECLI:NL:HR:2023:658

datum 27 januari 2025
onderwerp informatievoorziening journalisten
persrichtlijn 2025
pagina 2 van 7

2. Het voorstel in het kort

De informatie die de Rechtspraak aan de pers verstrekt, moet journalisten in staat stellen op basis van beknopte informatie de afweging te maken of een zitting relevant genoeg is om bij te wonen en er verslag van te doen.

Journalisten die voor deze dienstverlening in aanmerking komen, zijn geaccrediteerde journalisten (zie voorwaarden beschreven in het accreditatievoorstel) die onder embargo² deze informatie kunnen inzien in een beveiligde online omgeving.

3. Verrijkte zittingslijsten

De werkgroep stelt voor om voor de meeste zaakstromen die in het openbaar worden behandeld, te gaan werken met verrijkte zittingslijsten. Dit zijn zittingslijsten met daarop per zaak de volgende informatie:

- datum, plaats en aanvangstijd van de zitting;
- naam van de behandelend rechter e/o officier;
- de namen van de betrokken procespartijen; Voor strafzaken geldt dat van de verdachte(n) de naam, maar ook de leeftijd wordt vermeld, net als naam en leeftijd van eventuele slachtoffers. Alleen voor minderjarige slachtoffers in zedenzaken wordt een uitzondering gemaakt en wordt volstaan met de aanduiding: minderjarig slachtoffer, leeftijd en aanduiding geslacht.
- een korte omschrijving van de aard van de zaak (denk aan plaats/regio, beschrijving misdrijf of geschil, of onderzoeks- of beleidsterrein in geval van bestuursrecht). Hiervoor wordt het onderliggende verzoekschrift of de dagvaarding gebruikt.

In eerste instantie gaat het daarbij om de volgende zaakstromen (zie ook de nadere uitwerking later in dit document):

² Totdat de zaak in het openbaar wordt behandeld

datum 27 januari 2025
onderwerp informatievoorziening journalisten
persrichtlijn 2025
pagina 3 van 7

3.1 Bestuursrecht: voorlopige voorzieningen, meervoudige kamer en enkelvoudige kamer, met uitzondering van arbeidszaken ambtenaren en vreemdelingen- en asielzaken. Civielrecht: kort gedingen handel (niet kanton) en mondelinge behandelingen van handelszaken.

3.2 Strafrecht: Regie en pro formazittingen en inhoudelijke behandelingen van de meervoudige kamer. Op termijn worden hier ook de zittingen van de politierechter aan toegevoegd.

Voor de informatieverstrekking zijn verder nog de volgende punten van belang:

- Alle informatie wordt onder embargo aan de pers verstrekt. Een zaak kan immers worden ingetrokken voor de openbare behandeling op zitting. En dan heeft de rechtszaak in feite niet bestaan.
- Verstrekking van de informatie gebeurt via een beveiligde online bestandenpostbus. Deze is alleen toegankelijk voor journalisten die door de Rechtspraak zijn geaccrediteerd op basis van de Persrichtlijn 2025 en voor communicatiemedewerkers van de gerechten.
- Aanvragen voor toegang tot de online bestandenpostbus worden centraal geregistreerd en beoordeeld op basis van het nieuwe accreditatiebeleid.
- Journalisten die toegang willen tot de beveiligde informatie gaan ermee akkoord dat ze de privacy van de betrokkenen respecteren. Met de Nederlandse Vereniging van Journalisten worden heldere afspraken gemaakt om deze privacy (en het embargo dat op de informatie rust) te garanderen.
- Er zal nog nader worden onderzocht welke technische waarborgen mogelijk zijn om scraping en het ongeoorloofd delen van informatie zoveel mogelijk te voorkomen.
- De lijsten van alle gerechten worden gemaakt op basis van een vast format en in een vaste lay-out.
- De lijsten worden ten minste 1 week voorafgaand aan de zitting door de gerechten gepubliceerd in de online bestandenpostbus.
- De lijsten blijven na de zitting 2 weken beschikbaar. Daarna worden ze door de gerechten verwijderd.

datum 27 januari 2025
onderwerp informatievoorziening journalisten
persrichtlijn 2025
pagina 4 van 7

3.1 Informatieverstrekking in Bestuur en civiel

Het invoeren van verrijkte zittingslijsten in bestuurs- en civiele zaken betekent een flinke breuk met de huidige praktijk. Momenteel zijn er op zit punt namelijk grote verschillen tussen de gerechten. Sommige gerechten verstrekken (veelal slecht leesbare) handmatige scans van dagvaardingen en verzoekschriften, andere gerechten verstrekken zeer beperkte geautomatiseerde zittingslijsten en in sommige gevallen wordt zelfs geen enkele informatie over een of beide rechtsgebieden verstrekt. Het invoeren van uniforme, verrijkte zittingslijsten zou dan ook een grote stap vooruit zijn in kwaliteit en gebruiksvriendelijkheid van de informatie die aan de pers wordt verstrekt. Het zal voor journalisten makkelijker worden om te bepalen welke zaak bij te wonen. Dit draagt bij aan de openbaarheid en de toegankelijkheid van de rechtspraak.

Zaakstromen

Zoals eerder benoemd, stelt de projectgroep voor om de tijd en energie in eerste instantie te richten op de zaakstromen waarvoor de meeste belangstelling bij de pers bestaat. Voor bestuursrecht gaat het dan om de openbare behandelingen van voorlopige voorzieningen, meervoudige kamer en enkelvoudige kamer, met uitzondering van arbeidszaken ambtenaren en vreemdelingen- en asielzaken (vanwege de beperkte belangstelling voor deze zaken bij de pers). Voor het civielrecht gaat het om openbare behandelingen van kort gedingen en mondelinge behandelingen van handelszaken. Door deze focus blijft het implementeren van de nieuwe werkwijze behapbaar in tijd en middelen.

Op termijn zou kunnen worden bekeken of het zinvol en wenselijk is de civiele lijsten uit te breiden met de mondelinge behandeling van kantonzaken. Omdat het hierbij om zeer grote aantallen zaken gaat, zou dit wel een aanzienlijke extra investering vragen in tijd en geld.

Welke gegevens?

Op de lijsten komen per zaak de volgende gegevens te staan:

- datum, plaats en aanvangstijd van de zitting;
- naam van de behandelend rechter;
- de namen van de betrokken procespartijen;
- een korte omschrijving van de aard van de zaak (denk aan plaats/regio, beschrijving geschil, of onderzoeks- of beleidsterrein in geval van bestuursrecht).

datum 27 januari 2025
onderwerp informatievoorziening journalisten
persrichtlijn 2025
pagina 5 van 7

Werkwijze

De verrijkte zittingslijsten worden gemaakt onder beheer en verantwoordelijkheid van de afdeling communicatie van elk gerecht. Het is aan de gerechten zelf om te bepalen hoe ze daarbij te werk gaan.

Voor het daadwerkelijke produceren van de verrijkte zittingslijsten, inclusief het schrijven van de samenvatting op basis van het verzoekschrift of dagvaarding, is het advies om dit uit te besteden aan een externe partij. Dat kan een lokale partij zijn, maar de projectgroep adviseert gerechten – vanuit het oogpunt van efficiency en uniformiteit - hierin zo veel mogelijk gezamenlijk op te trekken. In dat geval kan, gecoördineerd door de Raad voor de rechtspraak, via een aanbestedingstraject een externe partij worden geselecteerd die de lijsten gaat maken voor meerdere (of alle) gerechten.

De gerechten zijn er zelf verantwoordelijk voor dat de lijsten ten minste één week voorafgaand aan de zitting in de online postbus worden gepubliceerd en 2 weken na de zitting worden verwijderd.

3.2 Strafrecht

Het maken van verrijkte zittingslijsten voor het bestuursrecht en civielrecht biedt een oplossing voor het probleem dat er door de grote variatie in onderliggende 'brondocumenten' (verzoekschriften, dagvaardingen), op dit moment geen geschikte manier is om de benodigde informatie op een uniforme, overzichtelijke en zorgvuldige manier aan de pers te verstrekken. Voor het strafrecht ligt dit anders. De basis van iedere strafzaak is de tenlastelegging.

Deze is in vorm, inhoud en uiterlijke verschijning in alle arrondissementen grotendeels hetzelfde. Bovendien is hij digitaal beschikbaar.

Op dit moment wordt door de gerechten verschillend met de tenlastelegging omgegaan. Zes van de elf rechtbanken verstrekken de tenlastelegging via de online bestandenpostbus. Drie rechtbanken werken met zelfgemaakte samenvattingen. Twee rechtbanken verstrekken geautomatiseerde, zeer beknopte zittingslijsten. De hoven verstrekken lijsten met daarop de ten laste gelegde feiten en een samenvatting van het vonnis in eerste aanleg. In alle gevallen bevat de verstrekte informatie de naam van de verdachte. Zes rechtbanken en één gerechtshof verstrekken daarnaast ook de namen van

datum 27 januari 2025
onderwerp informatievoorziening journalisten
persrichtlijn 2025
pagina 6 van 7

slachtoffers. Eén rechtbank verstrekt die informatie alleen als een slachtoffer is overleden. De overige gerechten verstrekken deze gegevens niet.

Het gebrek aan eenheid is het gevolg van een al lang lopende discussie binnen het LOC (Landelijk Overleg Communicatie) over de vraag of de rechtspraak de tenlastelegging met het oog op de privacy van de betrokkenen wel mag verstrekken. Tegenstanders voeren daarbij ook aan dat de tenlastelegging een document van het OM is en dat het ook om die reden niet aan de Rechtspraak is om deze met de pers te delen.

Met ingang van de nieuwe persrichtlijn (1-6-2025) zal de Rechtspraak enkel en alleen nog de informatie aanbieden zoals beschreven in deze notitie. Er worden dus geen tenlasteleggingen meer gedeeld. Dit vraagt voor een aantal gerechten een grote aanpassing.

Met ingang van de nieuwe persrichtlijn zal de Rechtspraak enkel en alleen nog verrijkte zittingslijsten aanbieden aan de pers met daarop vermelding van de volgende gegevens:

- datum, plaats en aanvangstijd van de zitting;
- naam van de behandelend rechter en officier;
- de namen van de betrokken procespartijen. Van de verdachte wordt ook de leeftijd vermeld. Ook naam en leeftijd van slachtoffers worden opgenomen. Alleen voor minderjarige slachtoffers in zedenzaken wordt een uitzondering gemaakt en wordt volstaan met de aanduiding: minderjarig slachtoffer, leeftijd en aanduiding geslacht.
- een korte omschrijving van de aard van de zaak (denk aan plaats/regio, beschrijving misdrijf). Hiervoor wordt de dagvaarding gebruikt.

Vanuit de journalistiek is meermaals met klem gewezen op het belang van het blijven verstrekken van de tenlastelegging. De Rechtspraak heeft in bestuurlijk overleg met het OM deze zorgen gedeeld. Het is echter een zelfstandige beslissing van het OM om in de toekomst de tenlastelegging wel of niet te delen met de journalistiek.

4. Terzijde: Informatieverstrekking aan het publiek

Niet alleen de informatieverstrekking aan de pers, maar ook die aan het algemene publiek heeft verbetering. Dat behoort echter niet tot de scope van deze opdracht, hier is een aparte projectgroep voor samengesteld.

datum 27 januari 2025
onderwerp informatievoorziening journalisten
persrichtlijn 2025
pagina 7 van 7

Met dit voorstel voor informatieverstrekking aan de journalistiek kan er relatief eenvoudig – en met weinig extra kosten – door alle gerechten straks online zittingsinformatie voor het publiek gepubliceerd worden. De verrijkte zittingslijsten die aan de pers worden verstrekt, kunnen relatief eenvoudig worden aangepast door alle persoonsgegevens te verwijderen. Wat overblijft is een lijst met per zaak de datum, het tijdstip, het type zaak en de beschrijving van het geschil of de verdenking, zoals die ook voor de pers wordt gemaakt.

Informatieverstrekking journalisten-verrijkte zittingslijsten

Data Protection Impact Assessment - Rechtspraak [NIEUW]

Rapportdatum	19 dec 2024	Startdatum	19 dec 2024
Proces	Informatieverstrekking journalisten	Einddatum	
Gebied	Raad voor de rechtspraak	Externe referentie	
Toelichting	In de DPIA wordt de impact verkend van de voorgenom en informatieverstrekking vanuit de Rechtspraak aan jo urnalisten.		
Penvoerder	5.1(2)e (19 dec 2024 - 19 dec 2024)		
Privacy Officer	5.1(2)e (19 dec 2024 -)		

Vragenlijst

Verantwoording	
1 Welk onderdeel van de Rechtspraak gaat of gaan over de verwerking?	<ul style="list-style-type: none">Rechtbank(en)Gerechtshof(ven)College(s)
1.1 Welke Rechtbank(en) gaat of gaan over de verwerking?	<ul style="list-style-type: none">Rechtbank AmsterdamRechtbank RotterdamRechtbank Zeeland-West BrabantRechtbank Den HaagRechtbank GelderlandRechtbank LimburgRechtbank Midden-NederlandRechtbank Noord-HollandRechtbank Noord-NederlandRechtbank Oost-BrabantRechtbank Overijssel
1.1 Welk Gerechtshof gaat of gaan over de verwerking?	<ul style="list-style-type: none">Gerechtshof AmsterdamGerechtshof Arnhem-LeeuwardenGerechtshof Den HaagGerechtshof 's-Hertogenbosch
1.1 Welk College gaat of gaan over de verwerking?	<ul style="list-style-type: none">College van Beroep voor het bedrijfslevenCentrale Raad van Beroep

Voorstel en Context	
2.1 Vat samen waar de verwerking van persoonsgegevens over gaat.	Het gaat om de verstrekking van verrijkte zittingslijsten aan geaccrediteerde journalisten waarop staat: datum, plaats, tijdstip van de zitting, namen van de procespartijen, naam en leeftijd van de verdachte, namen en leeftijden van slachtoffers (muv minderjarige slachtoffers in bepaalde typen zaken zoals zedenzaken, dan wordt volstaan met de aanduiding 'minderjarige slachtoffers') en een korte omschrijving/samenvatting van de zaak. Het gaat hier om zaken in civiel/straf en bestuur.
2.2 Beschrijf waar de verwerking niet over gaat?	gegevens worden alleen gedeeld met geaccrediteerde journalisten via een beveiligde omgeving en niet openbaar gepubliceerd. een geanonimiseerde versie wordt tzt wel gepubliceerd op rechtspraak.nl tbv publieksinformatie.
2.3 Beschrijf hoe de instroom van de persoonsgegevens verloopt.	uit de verschillende primair proces systemen en eventuele TLL's en dagvaardingen wordt de hiervoor beschreven informatie verzameld.
2.4 Beschrijf hoe de doorstroom van de persoonsgegevens verloopt.	Deze informatie wordt vervolgens gebundeld en verstrekt aan een nog te werven extern bureau dat de verrijkte zittingslijsten gaat samenstellen. de precieze werkwijze van die gegevensverzameling en gegevensverstrekking wordt in een aparte DPIA gezet als er een bureau hiervoor op het oog is.
2.5 Beschrijf hoe de uitstroom van de persoonsgegevens verloopt.	Het bureau levert verrijkte zittingslijsten op die vervolgens worden gepubliceerd in een afgeschermd digitale omgeving (bestandenpostbus) waar geaccrediteerde journalisten toegang toe krijgen dmv wachtwoord en inlog. Bij deze digitale omgeving worden nog extra waarborgen onderzocht om scraping en ander misbruik van deze gegevens te voorkomen.
2.6 Is er een schematische weergave beschikbaar van de gegevensverwerking?	Nee
2.7 Is er documentatie die de gegevensverwerking nader beschrijft? 	Ja
Documenten:	
<ul style="list-style-type: none">20241118 adviesnotitie Rdvr nieuwe Persrichtlijn.pdf2024.11.26 Memo rechtmatigheidstoets gegevensverstrekking journalisten.docx2. 20240724_Voorstel informatieverstrekking aan pers en publiek (DEF).pdf	
2.8 Welke IT-systemen ondersteunen het proces?	Berber, Civiel, IRIS, Compas, GPS, NIAS
2.9 Van welke (nieuwe) technieken en methoden wordt voor deze gegevensverwerking gebruik gemaakt?	Er worden geen speciale technieken of methoden toegepast.

Categorieën van personen

3.0	Van welke personen worden gegevens verwerkt?	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Minderjarige ➤ Officier van Justitie ➤ Procespartij (verzoeker, belanghebbende, eiser, gedaagde, geïntimeerde, appellant, verzoeker, verweerder) ➤ (Professionele) Procesvertegenwoordiger (advocaat, gemachtigde) ➤ Rechterlijk ambtenaar ➤ Slachtoffer ➤ Verdachte, veroordeelde ➤ Vertegenwoordiger bestuursorgaan (IND, gemeente, provincie, Staat, etc.)
-----	--	--

(Professionele) procesvertegenwoordiger (advocaat, gemachtigde)

1	Binnen welk (Rechts)domein ligt het raakvlak van de betrokkene met de Rechtspraak?	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Bestuursrecht ➤ Civielrecht ➤ Strafrecht
2	Welke soorten gewone persoonsgegevens worden verwerkt?	Naam
3	Welke gevoelige persoonsgegevens worden verwerkt?	Er worden géén gevoelige persoonsgegevens verwerkt.
4	Welke bijzondere persoonsgegevens worden verwerkt?	Er worden géén bijzondere persoonsgegevens verwerkt.
5	Welk soorten strafrechtelijke gegevens worden verwerkt?	Er worden géén strafrechtelijke persoonsgegevens verwerkt

Minderjarige

1	Binnen welk (Rechts)domein ligt het raakvlak van de betrokkene met de Rechtspraak?	Strafrecht
2	Welke soorten gewone persoonsgegevens worden verwerkt?	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Naam ➤ Geboortedatum/ Leeftijd/ Leeftijdsklasse ➤ Geslacht/ Aanhef
3	Welke gevoelige persoonsgegevens worden verwerkt?	Er worden géén gevoelige persoonsgegevens verwerkt.
4	Welke bijzondere persoonsgegevens worden verwerkt?	Er worden géén bijzondere persoonsgegevens verwerkt.
5	Welk soorten strafrechtelijke gegevens worden verwerkt?	Er worden géén strafrechtelijke persoonsgegevens verwerkt

Officier van Justitie

1	Binnen welk (Rechts)domein ligt het raakvlak van de betrokkene met de Rechtspraak?	Strafrecht
2	Welke soorten gewone persoonsgegevens worden verwerkt?	Naam
3	Welke gevoelige persoonsgegevens worden verwerkt?	Er worden géén gevoelige persoonsgegevens verwerkt.
4	Welke bijzondere persoonsgegevens worden verwerkt?	Er worden géén bijzondere persoonsgegevens verwerkt.
5	Welk soorten strafrechtelijke gegevens worden verwerkt?	Er worden géén strafrechtelijke persoonsgegevens verwerkt

Procespartij (verzoeker, belanghebbende, eiser, gedaagde, geïntimeerde, appellant, verzoeker, verweerder)

1	Binnen welk (Rechts)domein ligt het raakvlak van de betrokkene met de Rechtspraak?	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Bestuursrecht ➤ Civielrecht
2	Welke soorten gewone persoonsgegevens worden verwerkt?	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Naam ➤ Geslacht/ Aanhef ➤ Anders
2.1	Als anders, welke gewone persoonsgegevens worden verwerkt?	Voor de verrijkte zittingslijst is het relevant naam/geslacht en informatie over de locatie van het geschil of het strafbare feit op te nemen in de samenvatting.
3	Welke gevoelige persoonsgegevens worden verwerkt?	Er worden géén gevoelige persoonsgegevens verwerkt.
4	Welke bijzondere persoonsgegevens worden verwerkt?	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Gegevens over gezondheid ➤ Politieke opvattingen ➤ Ras of etnische afkomst ➤ Religieuze of levensbeschouwelijke overtuigingen
5	Welk soorten strafrechtelijke gegevens worden verwerkt?	Er worden géén strafrechtelijke persoonsgegevens verwerkt

Rechterlijk Ambtenaar

1	Binnen welk (Rechts)domein ligt het raakvlak van de betrokkene met de Rechtspraak?	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Bestuursrecht ➤ Civielrecht ➤ Strafrecht
2	Welke soorten gewone persoonsgegevens worden verwerkt?	Naam
3	Welke gevoelige persoonsgegevens worden verwerkt?	Er worden géén gevoelige persoonsgegevens verwerkt.
4	Welke bijzondere persoonsgegevens worden verwerkt?	Er worden géén bijzondere persoonsgegevens verwerkt.
5	Welk soorten strafrechtelijke gegevens worden verwerkt?	Er worden géén strafrechtelijke persoonsgegevens verwerkt

Slachtoffer

1	Binnen welk (Rechts)domein ligt het raakvlak van de betrokkene met de Rechtspraak?	Strafrecht
2	Welke soorten gewone persoonsgegevens worden verwerkt?	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Naam ➤ Geboortedatum/ Leeftijd/ Leeftijdsklasse

		› Geslacht/ Aanhef
3	Welke gevoelige persoonsgegevens worden verwerkt?	Er worden géén gevoelige persoonsgegevens verwerkt.
4	Welke bijzondere persoonsgegevens worden verwerkt?	Er worden géén bijzondere persoonsgegevens verwerkt.
5	Welk soorten strafrechtelijke gegevens worden verwerkt?	Er worden géén strafrechtelijke persoonsgegevens verwerkt

Vertegenwoordiger bestuursorgaan (IND, gemeente, provincie, Staat, etc.)

1	Binnen welk (Rechts)domein ligt het raakvlak van de betrokkene met de Rechtspraak?	› Bestuursrecht › Civielrecht
2	Welke soorten gewone persoonsgegevens worden verwerkt?	Naam
3	Welke gevoelige persoonsgegevens worden verwerkt?	Er worden géén gevoelige persoonsgegevens verwerkt.
4	Welke bijzondere persoonsgegevens worden verwerkt?	Er worden géén bijzondere persoonsgegevens verwerkt.
5	Welk soorten strafrechtelijke gegevens worden verwerkt?	Er worden géén strafrechtelijke persoonsgegevens verwerkt

Verdachte, veroordeelde

2	Welke soorten gewone persoonsgegevens worden verwerkt?	› Naam › Geboortedatum/ Leeftijd/ Leeftijdsklasse › Geslacht/ Aanhef
3	Welke gevoelige persoonsgegevens worden verwerkt?	Er worden géén gevoelige persoonsgegevens verwerkt.
4	Welke bijzondere persoonsgegevens worden verwerkt?	Er worden géén bijzondere persoonsgegevens verwerkt.
5	Welk soorten strafrechtelijke gegevens worden verwerkt?	Er worden géén strafrechtelijke persoonsgegevens verwerkt
6	Welke soort gerechtelijke strafgegevens worden verwerkt?	Anders
6.1	Als anders; welke gerechtelijke strafgegevens worden verwerkt?	gegevens uit de TLL zoals de strafbare feiten, plaats delict etc waar een verdachte van wordt verdacht. alles wat bijdraagt aan een korte beschrijving van de zaak die wordt behandeld.

Betrokken Partijen

4.1	Zijn bij deze verwerking andere partij(en) betrokken?	Ja
4.2	Maakt de betrokken partij gebruik van subverwerkers?	Nee

Betrokken Partijen 1

1	Wat is de naam van de betrokken partij?	geaccrediteerde journalisten.
2	Wat is de relatie van de betrokken partij tot de Rechtspraak?	Anders
3	Welke verantwoordelijkheid heeft deze partij in deze verwerking?	Een zelfstandig verwerkingsverantwoordelijke
3.1	Is er een Gegevensleveringsovereenkomst met deze partij afgesloten?	Ja
4	Op welke wijze worden gegevens uitgewisseld met deze partij?	via een beveiligde omgeving (bestandenpostbus) krijgen geaccrediteerde journalisten toegang tot de verrijkte zittingslijsten.
5	Is er sprake van doorgifte van persoonsgegevens buiten de EU/EER of internationale organisatie?	Nee

Juridisch- en beleidskader

5.1	Wat is het doel van deze verwerking?	Het doel is journalisten te voorzien van informatie zodat zij een bijdrage kunnen leveren aan de openbaarheid van Rechtspraak en de controlefunctie op de Rechtspraak. Journalisten moeten over die informatie kunnen beschikken om zelfstandig een beoordeling te kunnen maken over de maatschappelijke relevantie van een rechtszaak en de noodzaak om een zitting bij te wonen. Gegevens over de leeftijd van verdachten of slachtoffers, diens woonomgeving of delictplaats maken onderdeel uit de set aan informatie op basis waarvan journalisten een inschatting maken over maatschappelijke relevantie van een zaak. Een minderjarige verdachte die zich schuldig maakt aan een gewelddadige roofoverval of moordzaak is maatschappelijk van andere relevantie dan een minderjarige die een winkeldiefstal pleegt bijvoorbeeld.
5.2	Zijn er naast de doelen ook nevendoelen van toepassing?	Nee
5.3	Is sprake van een verdere verwerking van gegevens die voor een ander doel zijn verzameld?	Ja
5.3.1	Wat is het oorspronkelijke verwerkingsdoel?	gegevens zijn voor de behandelingen van rechtszaken in de primair processystemen van de Rechtspraak vastgelegd.
5.3.2	Als er sprake is van een verdere verwerking, licht toe hoe deze eruit ziet.	gegevens wordt uit de verschillende systemen gehaald en door een externe partij tot een verrijkte zittingslijst samengebracht en beschikbaar gesteld aan geaccrediteerde journalisten.
5.3.3	Is de verwerking verenigbaar met het oorspronkelijke verwerkingsdoel?	Nee
5.4	Wat is de wettelijke grondslag voor de verwerking?	Voldoen aan een op de Rechtspraak rustende wettelijke verplichting
5.4.1	Op basis van welke wettelijke verplichting wordt deze verwerking uitgevoerd?	art 6 EVRM, art 15 BODG, art 27 Wetboek van burgerlijk rechtsvordering, art 8:62 Awb, art 269 Wetboek Sv, art 51e WJSG en art 51g lid2 WJSG Het verstrekken van bijzondere persoonsgegevens van procespartijen valt onder de uitzonderingsgrond in art9 lid 2f AVG waarin de AVG mogelijkheid biedt om bij persoonsgegevens verwerken in het kader van hun rechtsbevoegdheid. Het verstrekken persoonsgegevens waaronder bijzondere gegevens is noodzakelijk voor de openbaarheid van rechtspraak. Het gaat dan bv om gegevens over de rechtszaak waarbij ouders bv vanuit hun geloofsovertuiging een bloedtransfusie voor hun kind weigeren.
5.5	Geef de verhouding aan tussen inbreuk op de privacy van de betrokkenen en het doel van de verwerking.	er worden niet meer persoonsgegevens opgenomen in de verrijkte zittingslijst dan voor de journalisten noodzakelijk is om te bepalen of een zitting nieuwswaardig en relevant is om te verslaan.

5.6	Geef aan waarom de verwerking niet op een minder ingrijpende wijze kan worden uitgevoerd?	minder persoonsgegevens verstrekken zorgt ervoor dat journalisten geen eigen afweging kunnen maken welke zaken nieuwswaardig of relevant zijn en daardoor zijn zij niet in staat een bijdrage te leveren aan de openbaarheid van de rechtspraak.
5.7	Is er voor deze verwerking een (noodzakelijke) bewaartermijn vastgesteld?	Ja
5.8	Wat is de gehanteerde bewaartermijn van persoonsgegevens?	gegevens worden een week voorafgaand aan de zitting ter beschikking gesteld en een week na afloop van de zitting verwijderd, max 3 weken dus.
5.9	Hoe worden persoonsgegevens van betrokkenen verkregen?	uit de verschillende primair proces systemen.
5.10	Hoe worden de betrokkenen geïnformeerd over de rechten die ze hebben?	op rechtspraak.nl/privacy
5.11	Welke van de volgende rechten zouden betrokkenen kunnen uitoefenen?	Afschermen / beperken / bezwaar
5.12	Worden alle betrokkenen actief geïnformeerd over deze verwerking van hun gegevens?	Nee
5.12.2	Geef aan waarom het informeren achterwege wordt gelaten?	we gaan de informatie toevoegen op rechtspraak.nl/privacy voor de inwerkingtreding van de nieuwe persrichtlijn.
5.13	Kunnen er weigeringsgronden voor de Rechtspraak van toepassing zijn op grond van de (U)AVG?	Ja
5.13.1	Zo ja, welke om weigeringsgrond gaat het?	integriteit van de rechterlijke procedure
5.14	Is er naast de AVG en WJSG ook andere wetgeving van toepassing?	Ja
5.14.1	Zo ja, Welke wet- of regelgeving is van toepassing?	EVRM, Awb, Rv, Sv, BODG

Beveiligingsmaatregelen

6.1	Heeft u binnen het proces van deze verwerking risico-beheersende maatregelen genomen?	Ja
6.2	Welke maatregelen zijn voor deze verwerking genomen?	we werken met journalisten die geaccrediteerd moeten worden voor toegang tot deze verrijkte zittingslijsten, de toegang is beschermd door een persoonlijke inlog en wachtwoord, de lijst van geaccrediteerde journalisten met toegang tot de zittingsinformatie wordt elk halfjaar gecontroleerd. onderzocht wordt of er binnen de digitale omgeving nog aanvullende maatregelen getroffen kunnen worden om scraping of ander misbruik van deze gegevens te voorkomen.
6.3	Moet security of BVC ter advisering betrokken worden bij deze verwerking?	Nee
6.4	Waarom is advies van security/BVC'er niet noodzakelijk?	moet nog gebeuren, door IVO

Risico's

7.1	Blijkt uit deze DPIA dat er sprake is van een kans op autorisatierisico's?	Nee
7.2	Blijkt uit deze DPIA dat er een kans is dat persoonsgegevens gedeeld worden met externe partijen zonder deze te versleutelen?	Nee
7.3	Blijkt uit deze DPIA dat er een kans is op informatiebeveiligingsincidenten?	Nee
7.4	Blijkt uit deze DPIA dat er bij deze verwerking een kans is op ethische vraagstukken?	Nee
7.5	Heeft u bij het invullen van deze vragenlijst risico's geconstateerd die u wilt beperken?	Ja

Risico: Verdere verwerking

1	Wat voor (privacy)risico betreft het?	Verlies aan controle over persoonsgegevens
2	Wat is de oorsprong van het risico of aanleiding van het risico?	er worden gegevens van betrokken procespartijen verder verwerkt, zonder dat dit past bij het oorspronkelijke doel van de gegevensverzameling.
3	Op welke betrokkene(n) heeft dit risico betrekking?	alle categorieën van betrokkenen.
4	Wat is de score van dit risico n.a.v. de risico matrix (zie helptekst)?	Laag
4.1	Geef een onderbouwing van de risicoscore.	we hebben een wettelijke grondslag ondanks dat de verdere verwerking niet verenigbaar is met het oorspronkelijke doel.
5	Beschrijf de (voorgenomen) maatregel(en).	acceptatie
6	Wat is de score van dit risico na invoering van de maatregel (zie risico matrix in helptekst)?	Laag
7	Is er sprake van een restrisico?	Nee

Geconstateerd risico 1

1	Wat voor (privacy)risico betreft het?	Verlies aan controle over persoonsgegevens
2	Wat is de oorsprong van het risico of aanleiding van het risico?	betrokkenen worden niet actief geïnformeerd over deze gegevensverwerking
3	Op welke betrokkene(n) heeft dit risico betrekking?	alle betrokkenen
4	Wat is de score van dit risico n.a.v. de risico matrix (zie helptekst)?	Laag
4.1	Geef een onderbouwing van de risicoscore.	in uitzonderlijke gevallen is het vervelend voor betrokkenen als ze onverwacht geconfronteerd worden met journalisten, meestal worden ze door OM, slachtofferhulp of advocaten geïnformeerd.
5	Beschrijf de (voorgenomen) maatregel(en).	op rechtspraak.nl/privacy deze gegevensverwerking toevoegen
6	Wat is de score van dit risico na invoering van de maatregel (zie risico matrix in helptekst)?	Laag
7	Is er sprake van een restrisico?	Nee

Geconstateerd risico 2

1	Wat voor (privacy)risico betreft het?	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Uitsluiting ➤ Vernedering ➤ Reputatieschade
---	---------------------------------------	---

2	Wat is de oorsprong van het risico of aanleiding van het risico?	door de rechtspraak worden alle namen van betrokken procespartijen, verdachten en slachtoffers opgenomen in de verrijkte zittingslijsten, vanuit de gedachte dat de journalistiek zelf de afweging moet kunnen maken welke zaak voor hen relevant is en het niet aan ons is om te bepalen welke zaak mediagevoelig of geruchtmakend is. daarnaast is het praktisch niet uitvoerbaar, zeker bij externe uitbesteding, om in elke individuele zaak een afweging te maken wel of geen namen te noemen (en dus wel of niet op te nemen in het zittingsoverzicht).
3	Op welke betrokkene(n) heeft dit risico betrekking?	alle betrokkenen
4	Wat is de score van dit risico n.a.v. de risico matrix (zie helptekst)?	Gemiddeld
4.1	Geef een onderbouwing van de risicoscore.	journalisten moeten met het oog op vrije nieuwsgaring zelf een afweging kunnen maken gebaseerd op goede informatie. hiermee worden meer persoonsgegevens verwerkt dan misschien strikt noodzakelijk is, ten opzichte van in elke individuele zaak een afweging maken.
5	Beschrijf de (voorgenomen) maatregel(en).	accepteren van het risico
6	Wat is de score van dit risico na invoering van de maatregel (zie risico matrix in helptekst)?	Gemiddeld
7	Is er sprake van een restrisico?	Ja
8	Licht het restrisico toe?	journalisten moeten met het oog op vrije nieuwsgaring zelf een afweging kunnen maken gebaseerd op goede informatie. daarom wordt het risico geaccepteerd.
9	Disclaimer: Het restrisico dient na advies van de Functionaris Gegevensbescherming te worden beoordeeld en geaccepteerd door de verwerkingsverantwoordelijke.	

CONCEPT

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

aan H. Naves, J. Mendlik
cc [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], O. Welling,
van Functionaris gegevensbescherming
datum 13 december 2024
onderwerp Advies FG – verstrekking verrijkte zittingslijsten

Advies FG

Introductie

In dit advies wordt ingegaan op de informatieverstrekking aan journalisten. Dit advies is een vervolg op het tussentijds advies zoals gegeven door de functionaris gegevensbescherming (FG) d.d. 14 oktober 2024 betreffende de informatieverstrekking aan pers en publiek.

Inmiddels is de laatste versie van de ‘Persrichtlijn 2024’ van de werkgroep Evaluatie persrichtlijn aan de FG gezonden. Tevens heeft de landsadvocaat op 18 november 2024 op verzoek van de voornoemde werkgroep een advies gegeven betreffende de informatieverstrekking aan de pers over openbare zittingen. Dit advies dateert van na het door de FG gegeven tussentijdse advies. Tot slot is de DPIA informatieverstrekking journalisten ter advisering aan de FG voorgelegd.

Hierna wordt kort stilgestaan bij de ontwikkelingen gevolgd na het tussentijds advies van de FG. Vervolgens worden de gegevensbeschermingsaspecten beschreven, waarna het advies van de FG volgt.

1. Ontwikkelingen na tussentijds advies FG

Advisering landsadvocaat

De landsadvocaat heeft op verzoek van de werkgroep Evaluatie persrichtlijn een advies opgesteld betreffende de verstrekking van informatie aan geaccrediteerde journalisten.

De landsadvocaat stelt in zijn definitieve advies dat informatie over datum, plaats en aanvangsdatum van de openbare zittingen door middel van de verrijkte zittingslijsten aan de pers verstrekt dient te worden. Hetzelfde geldt voor de korte omschrijving van de aard van de aankomende zaak. De namen van de betrokken procespartijen kunnen een rol spelen, hetgeen afhangt van een toets aan beginselen van proportionaliteit en subsidiariteit. Er kunnen maatregelen worden getroffen om de ernst van de inbreuk op de persoonlijke levenssfeer te beperken.

De landsadvocaat komt daarnaast tot de conclusie dat het in de regel nodig is informatie uit de tenlastelegging te verstrekken aan de pers om de openbaarheid van zittingen in aankomende strafzaken te waarborgen. Er dient een keuze gemaakt te worden door de Rechtspraak in welke vorm de informatie uit de tenlastelegging zal worden verstrekt die benodigd is voor de pers bij het maken van een beoordeling over eventuele aanwezigheid bij zittingen.

DPIA Informatieverstrekking journalisten

De DPIA betreffende de informatieverstrekking aan journalisten is op 27 november jl. afgerond. In de DPIA is de ontwikkeling van verrijkte zittingslijsten door een nog te werven extern bureau beschreven en

datum 13 december 2024
onderwerp Advies FG – verstrekking verrijkte zittingslijsten
pagina 2 van 4

de verstrekking daarvan aan geaccrediteerde journalisten. De privacy officer van de Raad heeft op 27 november de DPIA gereviewd. De DPIA is vervolgens ter advisering voorgelegd aan de FG.

2. Gegevensbeschermingsaspecten

Hierna wordt achtereenvolgens ingegaan op de gegevensverwerking, de civiele en bestuurszaken en de strafzaken.

Gegevensverwerking - verrijkte zittingslijsten

De FG maakt uit de DPIA op dat de verrijkte zittingslijsten voor zowel het civiel, bestuurs- als strafrecht de volgende gegevens gaan bevatten: *datum, plaats, tijdstip van de zitting, namen van de procespartijen, naam en leeftijd van de verdachte, namen en leeftijden van slachtoffers (met uitzondering van minderjarige slachtoffers in bepaalde typen zaken zoals zedenzaken, dan wordt volstaan met de aanduiding 'minderjarige slachtoffers') en een korte omschrijving/samenvatting van de zaak.*

Dit betreft een wijziging ten opzichte van de categorieën van gegevens zoals opgenomen in het Voorstel nadere uitwerking uniforme informatievoorziening aan pers en publiek d.d. 24 juli 2024. Op grond van het voorstel zouden de verrijkte zittingslijsten de datum, plaats en aanvangstijd van de zitting, de namen van de betrokken procespartijen en een korte omschrijving van de aard van de zaak bevatten. Dit volgt eveneens uit de voorliggende Persrichtlijn 2024. De FG vraagt zich af waarom de verwerking van de leeftijd van verdachten en slachtoffers noodzakelijk is. De grondslag, noodzaak noch het doel hiervan zijn beschreven in de DPIA. De FG ziet een toelichting hierop graag tegemoet, zodat dit advies op dit punt kan worden aangevuld.

Verderop in de DPIA is opgenomen dat van de categorieën van betrokkenen minderjarige, slachtoffer en verdachte, veroordeelde ook het geslacht/de aanhef kan worden verwerkt. Tevens is het mogelijk dat van de procespartij woonadres, postcode, woonplaats (verblijfslocatie) wordt verwerkt en enkele bijzondere persoonsgegevens. In de DPIA is – anders dan de vermelding ervan – niet ingegaan op de verwerking van deze laatste categorieën van gegevens, waardoor de FG de grondslag, noodzaak noch het doel kan bepalen. De FG adviseert de DPIA op deze punten te wijzigen en de DPIA opnieuw voor te leggen.

De ontvangers van de verrijkte lijsten betreffen enkel geaccrediteerde journalisten. De FG heeft vernomen dat het accreditatieproces in een andere DPIA is beschreven, waardoor hier verder niet op in zal worden gegaan.

De geaccrediteerde journalisten ontvangen de informatie via een beveiligde verbinding, zijnde de Bestandenpostbus. In de DPIA is een termijn opgenomen waarbinnen de gegevens voor journalisten toegankelijk zullen zijn, zijnde drie weken. De FG adviseert afspraken te maken over de wijze waarop de verrijkte zittingslijsten gepubliceerd en verwijderd gaan worden na die drie weken en wie dit gaat realiseren. Dit, om te voorkomen dat de gegevens langer dan noodzakelijk beschikbaar blijven in de

Raad voor de
rechtspraak

datum 13 december 2024
onderwerp Advies FG – verstrekking verrijkte zittingslijsten
pagina 3 van 4

Bestandenpostbus. Tevens adviseert de FG een incidentprocedure in te regelen voor het gebruik van de Bestandenpostbus door de Rechtspraak en de geaccrediteerde journalisten ten behoeve van de verrijkte zittingslijsten. Dit kan worden afgestemd met de privacy- en securitycollega's van de Rechtspraak.

Tevens is in de DPIA opgenomen dat een geanonimiseerde versie van de verrijkte zittingslijsten later zal worden gepubliceerd op rechtspraak.nl ten behoeve van de publieksinformatie. De FG verwacht dat hiermee wordt gedoeld op de publieksroosters zoals beschreven in het Voorstel van 24 juli 2024. De FG verneemt te zijner tijd graag op welke wijze dit proces uitgevoerd gaat worden en wie/welke instantie het proces gaat realiseren.

Civiele zaken en bestuurszaken

In het tussentijds advies heeft de FG opgenomen, voor wat betreft de categorieën van gegevens, aansluiting te zoeken bij hetgeen de Hoge Raad heeft overwogen in haar uitspraak van april 2023 (overweging 3.4.7).¹ De landsadvocaat heeft in zijn advies eerst gewezen op aansluiting bij de taak zoals opgenomen in artikelen 27 Rv en 8:62 Awb, het Besluit orde van dienst gerechten en heeft vervolgens stilgestaan bij enkele categorieën van gegevens welke aan journalisten dienen te/kunnen worden verstrekt.

De FG deelt de visie van de landsadvocaat voor wat betreft de datum, plaats, aanvangstijd van de openbare zittingen en de korte omschrijving van de aard van de zaak. Het betreft algemene informatie over een zitting die gaat plaatsvinden, welke in de basis geen persoonsgegevens behoeft te bevatten. De noodzaak hiervoor volgt uit de wet- en regelgeving en jurisprudentie.

De directe herleidbaarheid van betrokkenen volgt op het moment dat namen van betrokken procespartijen worden toegevoegd aan voornoemde gegevens, waarvoor een afweging van proportionaliteit en subsidiariteit op zijn plaats is. De landsadvocaat heeft gewezen op de mogelijkheid van het nemen van technische en organisatorische maatregelen om de ernst van de inbreuk op de persoonlijke levenssfeer te beperken. De FG adviseert hiervoor dan ook technische en organisatorische maatregelen te treffen zodat enkel de noodzakelijke gegevens worden verstrekt aan de journalisten. Deze maatregelen zullen moeten worden afgestemd met de privacy en security collega's van de Rechtspraak en in de DPIA moeten worden opgenomen.

Strafzaken

In het tussentijds advies is de FG ingegaan op de Wjsg en de omgang met journalistieke doeleinden, de tenlastelegging en de rol van het OM daarbij. De landsadvocaat heeft bij de tenlastelegging stilgestaan naar aanleiding van één van de vraagstellingen. De landsadvocaat kan de vraag of de tenlastelegging kan worden verstrekt niet eenduidig beantwoorden. Wel stelt deze dat het in de regel nodig is informatie uit

¹ ECLI:NL:HR:2023:658.

datum 13 december 2024
onderwerp Advies FG – verstrekking verrijkte zittingslijsten
pagina 4 van 4

de tenlastelegging te verstrekken aan de pers, waarbij de keuze over welke informatie noodzakelijk is aan de Rechtspraak wordt gelaten.

De FG begrijpt uit de DPIA dat niet langer sprake is van de verstrekking van de tenlastelegging, maar een verrijkte zittingslijst voor de strafzaken gaat volgen, waardoor dit vraagstuk niet langer aan de orde is. Mocht een definitief advies in deze wenselijk zijn, verneemt de FG dit graag.

3. Advies FG

De FG begrijpt de wens en noodzaak voor het delen van de verrijkte zittingslijsten met de geaccrediteerde journalisten. De FG geeft – zo volgt uit het voorgaande – enkele adviezen.

Geadviseerd wordt:

1. het doel, de noodzaak en de rechtsgrond te beschrijven voor het gebruik van de leeftijden van verdachten en slachtoffers;
2. het doel, de noodzaak en de rechtsgrond toe te lichten van de mogelijke verwerking van het woonadres, postcode, woonplaats (verblijfslocatie) van de procespartij en de eventuele verwerking van enkele bijzondere persoonsgegevens;
3. technische en organisatorische maatregelen te treffen in lijn met de adviezen van de landsadvocaat ten aanzien van de namen van procespartijen;
4. afspraken te maken over de wijze waarop de verrijkte zittingslijsten gepubliceerd en verwijderd gaan worden en wie dit gaat realiseren;
5. een incidentprocedure in te richten voor het gebruik van de Bestandenpostbus ten behoeve van de verrijkte zittingslijsten. Dit kan afgestemd worden met de privacy- en securitycollega's van de Rechtspraak;
6. de FG te informeren over de wijze waarop het proces van de geanonimiseerde verrijkte zittingslijsten wordt uitgevoerd en wie/welke instantie het proces gaat realiseren.

De FG adviseert deze informatie in de DPIA op te nemen en ziet de gewijzigde DPIA graag tegemoet, zodat deze DPIA met een positief advies kan worden afgerond.

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

aan Werkgroep Evaluatie persrichtlijn
van Projectgroep Informatieverstrekking [redacted] -
Rvdr, [redacted] - rb Rotterdam, [redacted] - rb
Den Haag)
datum 24 juli 2024
onderwerp Voorstel nadere uitwerking uniforme informatieverstrekking
aan pers en publiek

Voorstel nadere uitwerking uniforme informatieverstrekking aan pers en publiek

1. Aanleiding

Een van de aanbevelingen naar aanleiding van de evaluatie van de persrichtlijn was de informatieverstrekking aan de pers te verbeteren door het vergroten van de uniformiteit en de kwaliteit van de verstrekte informatie. Eind 2023 heeft de projectgroep Informatieverstrekking daarvoor een eerste voorstel gedaan. Dit voorstel is in mei 2024 positief besproken in het PRO. Daarna is de werkgroep aan de slag gegaan met de verdere uitwerking van het voorstel. Dit document is daarvan het resultaat.

2. Het belang van goede informatie voor pers (en publiek)

Om de journalistiek in staat te stellen zijn informerende en controlerende rol uit te voeren, dient de Rechtspraak journalisten tijdig te voorzien van informatie over aankomende rechtszaken. Deze verplichting wordt bevestigd in het arrest van de Hoge Raad¹ van april 2023 over openbaarheid van civiele procedures. Hierin wordt gesteld dat 'gerechten ervoor verantwoordelijk zijn om aan eenieder die dat verzoekt, tijdig informatie te verschaffen over de plaats en het tijdstip van openbare zittingen'.

Ook de journalistiek zelf wijst regelmatig op het grote belang van goede informatieverstrekking over aankomende rechtszaken voor de uitoefening van haar werk².

Een goede informatieverstrekking aan de pers – en via de pers ook aan het publiek – versterkt bovendien het openbare karakter van de rechtspraak en draagt bij aan de missie van de Rechtspraak om transparanter en toegankelijker te worden.

3. Het voorstel in het kort

De informatie die de Rechtspraak aan de pers verstrekt, moet journalisten in staat stellen op basis van beknopte informatie de afweging te maken of een zitting relevant genoeg is om bij te wonen

¹ Zie: [ECLI:NL:HR:2023:658](https://www.ecli.nl/hr/2023/658)

² Zie bijvoorbeeld de *Position paper* van de Nederlandse Vereniging van Journalisten over Het belang van toegang tot rechtbankinformatie voor journalisten (gericht aan de Raad voor de rechtspraak dd. 12/03/2024).

Raad voor de
rechtspraak

datum 24 juli 2024
onderwerp Voorstel nadere uitwerking uniforme informatievoorziening aan pers en publiek
pagina 2 van 6

en er verslag van te doen. Daarom stelt de werkgroep voor om voor de meeste zaakstromen die in het openbaar worden behandeld, te gaan werken met verrijkte zittingslijsten. Dit zijn zittingslijsten met daarop per zaak de volgende informatie³:

- datum, plaats en aanvangstijd van de zitting;
- de namen van de betrokken procespartijen;
- een korte omschrijving van de aard van de zaak (denk aan plaats/regio, beschrijving misdrijf of geschil, of onderzoeks- of beleidsterrein in geval van bestuursrecht). Hiervoor wordt het onderliggende verzoekschrift of de dagvaarding gebruikt.

In eerste instantie gaat het daarbij om de volgende zaakstromen:

- Bestuursrecht: voorlopige voorzieningen, meervoudige kamer en enkelvoudige kamer, met uitzondering van arbeidszaken ambtenaren en vreemdelingen- en asielzaken.
- Civielrecht: kort gedingen handel (niet kanton) en mondelinge behandelingen van handelszaken.
- Strafrecht: Vanwege de grote maatschappelijke en journalistieke belangstelling voor strafzaken, stelt de werkgroep ten aanzien van aankomende strafzaken een iets andere werkwijze voor. Naast het maken van verrijkte zittingslijsten voor alle regie,- pro forma en inhoudelijke behandelingen van de meervoudige kamer (en op termijn ook politierechterzittingen) pleit de werkgroep ervoor te onderzoeken of een convenant tussen Rechtspraak, OM, advocatuur en de NVJ kan worden opgesteld, waarin is vastgelegd dat de Rechtspraak in EK- en MK-strafzaken de tenlastelegging aan de pers verstrekt. Zo kan worden gezorgd voor de juiste balans tussen het belang van goede informatie voor de pers en zorgvuldige omgang met persoonsgegevens in strafzaken, Hierover later meer.

Voor de informatieverstrekking zijn verder nog de volgende punten van belang:

- Alle informatie wordt onder embargo aan de pers verstrekt. Een zaak kan immers worden ingetrokken voor de openbare behandeling op zitting. En dan heeft de rechtszaak in feite niet bestaan.
- Verstrekking van de informatie gebeurt via een beveiligde online postbus. Deze is alleen toegankelijk voor journalisten die door de Rechtspraak zijn geaccrediteerd op basis van de Persrichtlijn 2024 en voor communicatiemedewerkers van de gerechten.
- Aanvragen voor toegang tot de online postbus worden centraal geregistreerd en beoordeeld.
- Journalisten die toegang willen tot de beveiligde informatie gaan ermee akkoord dat ze de privacy van de betrokkenen respecteren.
- De lijsten van alle gerechten worden gemaakt op basis van een vast format en in een vaste lay-out.

³ Deze opsomming is ook vastgelegd in de vernieuwde persrichtlijn.

datum 24 juli 2024
onderwerp Voorstel nadere uitwerking uniforme informatievoorziening aan pers en publiek
pagina 3 van 6

- De lijsten worden ten minste 1 week voorafgaand aan de zitting door de gerechten gepubliceerd in de online postbus.
- De lijsten blijven na de zitting 2 weken beschikbaar. Daarna worden ze door de gerechten verwijderd.

4. Bestuur en civiel: verrijkte zittingslijsten

Het invoeren van verrijkte zittingslijsten in bestuurs- en civiele zaken betekent een flinke breuk met de huidige praktijk. Momenteel zijn er op zit punt namelijk grote verschillen tussen de gerechten. Sommige gerechten verstrekken (veelal slecht leesbare) handmatige scans van dagvaardingen en verzoekschriften, andere gerechten verstrekken zeer beperkte geautomatiseerde zittingslijsten en in sommige gevallen wordt zelfs geen enkele informatie over een of beide rechtsgebieden verstrekt. Het invoeren van uniforme, verrijkte zittingslijsten zou dan ook een grote stap vooruit zijn in kwaliteit en gebruiksvriendelijkheid van de informatie die aan de pers wordt verstrekt. Het zal voor journalisten makkelijker worden om te bepalen welke zaak bij te wonen. Dit draagt bij aan de openbaarheid en de toegankelijkheid van de rechtspraak.

Zaakstromen

Zoals eerder benoemd, stelt de projectgroep voor om de tijd en energie in eerste instantie te richten op de zaakstromen waarvoor de meeste belangstelling bij de pers bestaat. Voor bestuursrecht gaat het dan om de openbare behandelingen van voorlopige voorzieningen, meervoudige kamer en enkelvoudige kamer, met uitzondering van arbeidszaken ambtenaren en vreemdelingen- en asielzaken (vanwege de beperkte belangstelling voor deze zaken bij de pers). Voor het civielrecht gaat het om openbare behandelingen van kort gedingen en mondelinge behandelingen van handelszaken. Door deze focus blijft het implementeren van de nieuwe werkwijze behapbaar in tijd en middelen.

Op termijn zou kunnen worden bekeken of het zinvol en wenselijk is de civiele lijsten uit te breiden met de mondelinge behandeling van kantonzaken. Omdat het hierbij om zeer grote aantallen zaken gaat, zou dit wel een aanzienlijke extra investering vragen in tijd en geld.

Welke gegevens?

Op de lijsten komen per zaak de volgende gegevens te staan:

- datum, plaats en aanvangstijd van de zitting;
- de namen van de betrokken procespartijen;
- een korte omschrijving van de aard van de zaak (denk aan plaats/regio, beschrijving geschil, of onderzoeks- of beleidsterrein in geval van bestuursrecht).

Werkwijze

De verrijkte zittingslijsten worden gemaakt onder beheer en verantwoordelijkheid van de afdeling communicatie van elk gerecht. Het is aan de gerechten zelf om te bepalen hoe ze daarbij te werk

Raad voor de
rechtspraak

datum 24 juli 2024
onderwerp Voorstel nadere uitwerking uniforme informatievoorziening aan pers en publiek
pagina 4 van 6

gaan, zolang het vaste format voor de lijsten maar wordt aangehouden. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan de mate waarin de griffies worden ingeschakeld voor het aanleveren van de kale zittingslijsten uit ZRP en Berber. Ook zullen per gerecht afspraken moeten worden gemaakt hoe de betreffende dagvaardingen en verzoekschriften worden aangeleverd aan de afdeling communicatie.

Ook voor het daadwerkelijke produceren van de verrijkte zittingslijsten, inclusief het schrijven van de samenvatting op basis van het verzoekschrift of dagvaarding, is het aan de gerechten om te kiezen voor een werkwijze die bij hun situatie past. Een gerecht kan ervoor kiezen de lijsten zelf te maken of om dit uit te besteden aan een externe partij. Dat kan een lokale partij zijn, maar de projectgroep adviseert gerechten – vanuit het oogpunt van efficiency en uniformiteit – hierin zo veel mogelijk gezamenlijk op te trekken. In dat geval kan, gecoördineerd door de Raad voor de rechtspraak, via een aanbestedingstraject een externe partij worden geselecteerd die de lijsten gaat maken voor meerdere (of alle) gerechten.

De gerechten zijn er zelf verantwoordelijk voor dat de lijsten ten minste één week voorafgaand aan de zitting in de online postbus worden gepubliceerd en 1 week na de zitting worden verwijderd.

5. Strafrecht: samenvattingen én covenant voor verstrekken tenlastelegging

Het maken van verrijkte zittingslijsten voor het bestuursrecht en civielrecht biedt een oplossing voor het probleem dat er door de grote variatie in onderliggende ‘brondocumenten’ (verzoekschriften, dagvaardingen), op dit moment geen geschikte manier is om de benodigde informatie op een uniforme, overzichtelijke en zorgvuldige manier aan de pers te verstrekken. Ten aanzien van het strafrecht ligt dit anders. De basis van iedere strafzaak is de tenlastelegging. Deze is in vorm, inhoud en uiterlijke verschijning in alle arrondissementen hetzelfde. Bovendien is hij digitaal beschikbaar.

Op dit moment wordt de tenlastelegging door zes van de elf rechtbanken verstrekt. Drie rechtbanken werken met zelfgemaakte samenvattingen. Twee rechtbanken verstrekken geautomatiseerde, zeer beknopte zittingslijsten. De hoven verstrekken lijsten met daarop de ten laste gelegde feiten en een samenvatting van het vonnis in eerste aanleg. In alle gevallen bevat de verstrekte informatie de naam van de verdachte. Zes rechtbanken en één gerechtshof verstrekken daarnaast ook de namen van slachtoffers. Eén rechtbank verstrekt die informatie alleen als een slachtoffer is overleden. De overige gerechten verstrekken deze gegevens niet.

Het gebrek aan eenheid is het gevolg van een al lang lopende discussie binnen het LOC (Landelijk Overleg Communicatie) over de vraag of de rechtspraak de tenlastelegging met het oog op de privacy van de betrokkenen wel mag verstrekken. Tegenstanders voeren daarbij ook aan dat de

Raad voor de
rechtspraak

datum 24 juli 2024
onderwerp Voorstel nadere uitwerking uniforme informatievoorziening aan pers en publiek
pagina 5 van 6

tenlastelegging een document van het OM is en dat het ook om die reden niet aan de Rechtspraak is om deze met de pers te delen.

De projectgroep vindt het van groot belang dat deze discussie eindelijk wordt beslecht om zo te zorgen voor eenheid in beleid en daarmee ook voor duidelijkheid voor alle partijen (gerechten, media en procesdeelnemers). De projectgroep stelt voor om:

1. de tenlastelegging in alle strafzaken standaard te verstrekken en dit vast te leggen in een convenant tussen de Rechtspraak, het Openbaar Ministerie, de Nederlandse Orde van advocaten en de Nederlandse Vereniging van Journalisten.
2. In aanvulling daarop voor alle strafzaken verrijkte zittingslijsten te maken. Om de implementatie behapbaar te houden kan gestart worden met lijsten van alle MK-zaken. Op termijn kan dit worden uitgebreid met zittingen van de politierechter.

Dit voorstel is gebaseerd op de volgende argumenten:

- De projectgroep constateert dat er geen sluitend antwoord is op de vraag of verstrekking van de tenlastelegging onder strenge voorwaarden (zie de opsomming van voorwaarden voor toegang tot de informatie eerder in document) in strijd is met de AVG, de Wet politiegegevens (Wpg) en/of de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens (Wjsg). De wetsteksten geven hierover geen uitsluitel en ook jurisprudentie ontbreekt vooralsnog.
- Van alle rechtszaken gaat verreweg de meeste belangstelling van de samenleving, en dus ook van de media, uit naar strafzaken. Dit maakt een goede informatieverstrekking over dit type zaken extra belangrijk.
- De tenlastelegging is een al bestaand en digitaal beschikbaar document dat alle voor de media relevante informatie bevat. Het voldoet daarmee aan de criteria voor een goede informatieverstrekking aan de pers.
- In de vele jaren dat de tenlastelegging door een deel van de gerechten aan de pers wordt verstrekt, zijn er in de praktijk vrijwel nooit problemen ontstaan door journalisten die het embargo schonden of op een andere manier onzorgvuldig met hun bijzondere verantwoordelijkheid zijn omgegaan.
- Het is de plicht van de rechtspraak om de pers goed te informeren. Tegelijkertijd dient dit zo zorgvuldig en transparant mogelijk te gebeuren. Gedragen afspraken tussen (vertegenwoordigers van) de procesdeelnemers vergroot deze zorgvuldigheid en transparantie. Het maken van verrijkte zittingslijsten stelt journalisten in staat om de zittingsagenda's snel te scannen. De tenlastelegging biedt vervolgens in aanvulling daarop meer informatie ter voorbereiding op het bijwonen van de zitting. De samenvattingen die voor de verrijkte zittingslijsten worden gemaakt, kunnen bovendien worden gebruikt voor de publicatie van online zittingsroosters voor het publiek (zie ook deel 6).

Raad voor de
rechtspraak

datum 24 juli 2024
onderwerp Voorstel nadere uitwerking uniforme informatievoorziening aan pers en publiek
pagina 6 van 6

De hierboven voorgestelde werkwijze, inclusief een convenant over de openbaarheid en de informatievoorziening rondom strafzaken aan de media voorkomt misverstanden en discussie en creëert rust en duidelijkheid. Alle betrokkenen kunnen aan elkaar, hun cliënten en de samenleving uitleggen hoe de afweging van openbaarheid en privacy rondom rechtszaken is geregeld. Het convenant zou dan de (extra) waarborg moeten bieden dat journalisten de tenlastelegging kunnen blijven raadplegen. En zekerheid moeten bieden aan alle procesdeelnemers dat over hun privacy goede en duidelijke afspraken zijn gemaakt. De projectgroep stelt daarom voor op korte termijn de mogelijkheden voor een convenant te verkennen.

6. Informatieverstrekking aan het publiek

Niet alleen de informatieverstrekking aan de pers, maar ook die aan het algemene publiek heeft verbetering. In het eerder genoemde arrest van de Hoge Raad werd ook de plicht van de rechtspraak op dit punt bevestigd. Ook binnen de Rechtspraak is het een al lang gekoesterde wens om de voorlichting aan het publiek over aankomende rechtszaken flink te verbeteren. Momenteel is namelijk slechts bij een zeer beperkt aantal gerechten online informatie in te zien over aankomende rechtszaken.

Met het voorstel van de projectgroep kan er relatief eenvoudig – en met weinig extra kosten – voor worden gezorgd dat alle gerechten straks online zittingsinformatie publiceren. Daarbij gaat het de projectgroep specifiek om voorlichting aan algemeen belangstellenden die een bepaalde zaak willen bijwonen of die geïnteresseerd zijn in een bezoek aan een bepaald zaaktype of die gewoon eens een rechtszaak willen bijwonen. Het arrest van de Hoge Raad strekt verder en ziet op de plicht van de Rechtspraak om van alle zaken online zittingsagenda's aan te bieden. Deze opdracht valt buiten de scope van dit voorstel van de projectgroep.

Publieksroosters bestuursrecht, civielrecht en strafrecht

De verrijkte zittingslijsten die aan de pers worden verstrekt, kunnen relatief eenvoudig worden aangepast door alle persoonsgegevens te verwijderen. Wat overblijft is een lijst met per zaak de datum, het tijdstip, het type zaak en de beschrijving van het geschil of de verdenking, zoals die ook voor de pers wordt gemaakt.

aan DB-Raad | Henk Naves - Julia Mendlik
van [REDACTED] - [REDACTED]
datum 22 februari 2024 | 17 maart 2024_V2.2
onderwerp Ter bespreking in PRO 8 april 2024

Uitwerking na de evaluatie persrichtlijn

Inleiding

In 2023 is de persrichtlijn uit 2013 geëvalueerd. Aan de hand van de evaluatie zijn aanbevelingen gedaan voor verbeteringen. Na bespreking met DB-Raad is uit alle gedane aanbevelingen een keuze gemaakt om (als eerste) uit te werken. Dit heeft geresulteerd in vier projecten:

1. **Accreditatie**
Beantwoording van de vraag: Wie is journalist?
2. **Informatievoorziening**
Welke informatie stellen we beschikbaar aan de pers en op welke manier?
3. **Herziening tekst persrichtlijn**
Herschrijf de tekst van de persrichtlijn maar laat de inhoud grotendeels intact.
4. **Introduceer de hernieuwde persrichtlijn | werkwijze in de gerechten**

Bij de uitwerking van de projecten spelen er twee dilemma's namelijk: een goede balans tussen openbaarheid en beslotenheid/veiligheid, privacy etc. en een uniforme toepassing van de afspraken bij alle gerechten.

1. Accreditatie

De discussie 'wie is journalist' wordt al langere tijd binnen de Rechtspraak gevoerd. In 2020 werd deze discussie extra actueel met de opkomst van een nieuwe groep 'journalisten' die verslag deed van corona gerelateerde zaken. Het PRO is hier diverse keren over geïnformeerd.

De werkgroep 'accreditatie journalisten' werd ingesteld met de opdracht: onderzoek of een accreditatiesysteem voor journalisten, waar dus ook de vraag wordt beantwoord wie journalist is, binnen de Rechtspraak haalbaar en werkbaar is. Als een accreditatiesysteem haalbaar is, werk dan een voorstel uit.

In maart 2023 is met DB-Raad (Henk Naves en Julia Mendlik) de uitwerking van de werkgroep accreditatie besproken. Besloten is om vooralsnog geen Rechtspraak accreditatiesysteem op te tuigen maar de uitwerking van accreditatie samen te voegen met de uitwerking van het evaluatieonderzoek persrichtlijn dat later in 2023 verwacht werd.

Raad voor de
rechtspraak

datum 22 februari | 17 maart 2024_v2.2
onderwerp Ter bespreking in PRO 8 april 2024
pagina 2 van 11

Aanbeveling evaluatierapport:

5.2 Criteria voor wie tot de pers wordt gerekend:

De Rechtspraak kan niet zelf bepalen wie journalist is en wie niet, en moet dan ook verwijzen naar een externe autoriteit die dat namens de beroepsgroep kan doen. De enige organisatie die daarvoor op dit moment in aanmerking komt, is de Nederlandse Vereniging van Journalisten (NVJ). Ons advies is dat de Rechtspraak het beschikken over de perskaart van de NVJ als criterium hanteert voor wie tot de pers moet worden gerekend. Voor buitenlandse journalisten is het criterium de perskaart van de Internationale Federatie van Journalisten. Van alle manieren om 'de pers' af te bakenen, heeft dit criterium de minste bezwaren en het meeste draagvlak. Wij raden aan om geen uitzonderingen op dit criterium toe te staan.

Uitwerking

Door de werkgroep is onderzoek gedaan bij andere organisaties hoe men omgaat met pers en wie is nu journalist. Zo is onder andere de tweede kamer bezocht vanwege een groot aantal gelijkenissen in vraagstukken. Aan de hand van de aanbeveling uit de evaluatie 'De Rechtspraak kan niet zelf bepalen wie journalist is en wie niet, en moet dan ook verwijzen naar een externe autoriteit die dat namens de beroepsgroep kan doen' zijn gesprekken gevoerd met de Nederlandse Vereniging van Journalisten (NvJ). De inzet was om te komen tot een unieke **rechtspraakperskaart**, uitgegeven en beheerd voor de NvJ en met specifieke voorwaarden van de Rechtspraak.

Uiteindelijk heeft de NvJ aangegeven géén **rechtspraakperskaart** uit te willen geven. De NvJ heeft de Rechtspraak voorgesteld om de NvJ-perskaart of Politieperskaart te hanteren voor het accrediteren van Nederlandse journalisten. Internationale journalisten kunnen geaccrediteerd worden als ze lid zijn van de Buitenlandse Persvereniging of houder van een perskaart van de Internationale Federatie van Journalisten. Voorgenoemde journalisten voldoen aan de NvJ voorwaarden voor een journalist. Daarmee wordt de vraag 'Wie is journalist' beantwoord.

Bron NvJ - Door de NvJ worden als journalist beschouwd:

a. Leden van de Nederlandse Vereniging van Journalisten (NVJ), NVF, de Buitenlandse Persvereniging (BPV) en het Nederlands Genootschap van Hoofdredacteuren (NGvH) die voldoen aan de voorwaarden voor een NVJ Perskaart zoals opgenomen in het Huishoudelijk Reglement NVJ (blz.9); b. degenen die aantonen dat zij journalist van hoofdberoep zijn en hun inkomsten voornamelijk met journalistieke arbeid verwerven, wat moet blijken uit een verklaring van de werkgever en/of opdrachtgever(s), een bewijs van inschrijving bij de Kamer van Koophandel en uit een overzicht van journalistiek werk dat is gepubliceerd in het jaar voorafgaand aan de aanvraag; c. degenen die de totstandkoming van een journalistieke productie faciliteren.

Voorwaarden voor het aanvragen van een perskaart:

De aanvrager is werkzaam als journalist met een arbeidsovereenkomst voor 16 uur/week of meer, of de aanvrager is werkzaam als zelfstandig journalist en kan aantonen dat hij/zij

Raad voor de
rechtspraak

datum 22 februari | 17 maart 2024_v2.2
onderwerp Ter bespreking in PRO 8 april 2024
pagina 3 van 11

- op jaarbasis 75% van het minimumloon aan inkomen (omzet) uit journalistieke werkzaamheden haalt; en
- het grootste gedeelte van zijn tijd aan journalistieke werkzaamheden besteedt, aan te tonen door het overleggen van publicaties in media die voor het publiek toegankelijk zijn.

Hoe het dan gaat werken in de Rechtspraak

De Rechtspraak zal niet zelf bepalen wie journalist is maar laat dit aan de beroepsgroep over. Iedereen die bij de Rechtspraak gebruik wil maken van de faciliteiten voor journalisten, zoals informatievoorziening, maken van beeld- en audio-opname en gebruik van de persplaatsen in de zittingszaal en perskamers, wordt geaccrediteerd op vertoon van een **NvJ-perskaart** (voor leden van de NvJ) of een **Politieperskaart** (geen lidmaatschap NvJ vereist, wel gehouden aan huishoudelijk reglement NvJ) voor leden van **De Buitenlandse Persvereniging** of een perskaart van **de Internationale Federatie van Journalisten**. Een dergelijke perskaart wordt alleen verstrekt aan journalisten die verklaren zich te houden aan de ethische normen en richtlijnen van de journalistiek (Code van Bordeaux) zoals vastgelegd door o.a. de NvJ.

[Bron huishoudelijk reglement NvJ](#)

1.9 Het aangaan van het lidmaatschap van de NVJ betekent dat het lid de doelstellingen van de NVJ nastreeft, en zich belooft te houden aan de journalistieke normen en waarden, als vastgelegd in het handvest voor ethiek in de journalistiek, cq de uitwerking van de Code van Bordeaux door de IFJ dd juni 2019.

1.10 Bij aanvaarding van het lidmaatschap gaat het lid akkoord met het privacyreglement van de NVJ en de wettelijke regels die de NVJ in acht neemt in het kader van de AVG

Geaccrediteerde journalisten krijgen, op verzoek bij 1 centraal landelijk punt, voor bepaalde tijd (gelijk aan geldigheid perskaart) toegang tot de perslijsten via een beveiligde digitale omgeving. Toegang wordt verleend nadat de betreffende journalist ermee ingestemd heeft zich te houden aan het embargo dat van toepassing is op de informatie.

Via communicatie van het gerecht kan door geaccrediteerde journalisten aangegeven worden dat men beeld- en audio opnames wil maken. Communicatie bespreekt de aanvraag met de voorzitter. De werkwijze wordt beschreven in de Persrichtlijn.

Geaccrediteerde journalisten krijgen toegang tot de perskamer en persplaatsen in de zittingszaal. Journalisten zonder accreditatie (zoals ook burgerjournalisten) kunnen als publiek plaatsnemen in de zittingszaal maar kunnen géén verzoek indienen voor het maken van opnames, toegang tot de informatievoorziening, persplaatsen en perskamer.

datum 22 februari | 17 maart 2024_v2.2
onderwerp Ter bespreking in PRO 8 april 2024
pagina 4 van 11

BESLISSING: Na de bespreking op 8 april 2024 zal - tenzij een andere richting wordt bepaald tijdens de bespreking - in mei/juni het PRO worden gevraagd om te beslissen:

- Accreditatie journalist op basis van NvJ-perskaart of Politieperskaart of perskaart van De Buitenlandse Persvereniging of Internationale Federatie van Journalisten.

2. Informatievoorziening

Informatievoorziening kent meerdere belangen. Aan de ene kant de privacy van rechtzoekenden en betrokken personen, aan de andere kant de openbaarheid en de plicht van de Rechtspraak hieraan te voldoen. Journalisten moeten weten welke zaken behandeld worden, wanneer en wie daarbij betrokken zijn om zich te oriënteren waar verslag van gedaan kan/moet worden. Uit de evaluatie van de Persrichtlijn zijn aanbevelingen gekomen voor informatievoorziening.

Een werkgroep Informatievoorziening (bestaande uit persvoorlichters van verschillende gerechten) heeft, op basis van de aanbevelingen in het evaluatierapport een voorstel opgeleverd voor het verstrekken van informatie aan de pers, voorafgaand aan de openbare behandeling. De werkgroep adviseert om de volgende informatie aan de pers te verstrekken waarop door de journalistiek besloten kan worden de zitting te volgen:

- Datum en tijd van de zitting
- Naam van de voorzittende rechter
- Namen van partijen of verdachten + eventueel slachtoffer
- Namen van advocaten
- Type zitting (regie, pro forma, inhoudelijk etc.)
- Korte beschrijving van de zaak (ook te gebruiken als publieksinformatie)

Bovenstaand voorstel is van toepassing op strafrecht, jeugdstrafrecht (alleen beschrijving van de zaak, geen namen), bestuursrecht, civiel kort geding en handelszaken.

Tegelijk spelen er ook andere zaken.

Zo heeft de Expertgroep Burgerlijk Procesrecht, met de uitspraak van de Hoge Raad van 21 april 2023 in het hoofd, zich bezig gehouden met de informatie die de Rechtspraak kan verstrekken in civiele zaken. Recent heeft een advocaat een klacht ingediend bij de Hoge Raad over door gerechten verstrekte informatie aan journalisten waarbij informatie over slachtoffers in een zaak is gedeeld. En tot slot heeft de Nederlandse Vereniging van

Raad voor de
rechtspraak

datum 22 februari | 17 maart 2024_v2.2
onderwerp Ter bespreking in PRO 8 april 2024
pagina 5 van 11

Journalisten een position paper ingestuurd waarin uiteengezet wordt welke informatie de journalistiek nodig heeft om goed verslag van rechtszaken te kunnen doen.

Uiteindelijk zullen we moeten uitkomen op het samenvoegen van de verschillende uitwerkingen/belangen om met een zo klein mogelijke schending van de privacy aan onze taak van openbaarheid te voldoen. Dat mogelijk maken vraagt om een veranderde werkwijze en brengt kosten met zich mee.

De rechtbanken Midden-Nederland en Noord-Holland werken al enige jaren met verrijkte perslijsten. Een extern bureau maakt een korte omschrijving van de aard van de zaak en de daarbij betrokken partijen. Dagvaarding en tenlastelegging wordt niet gedeeld maar samengevat op de verrijkte perslijst. Deze werkwijze wordt gewaardeerd en als voldoende gekwalificeerd door de journalistiek.

Gebaseerd op de kosten die de rechtbanken MNL en NH betalen voor het produceren van verrijkte perslijsten zal dit een kostenpost van 50.000 tot 75.000 euro per jaar per gerecht met zich meebrengen.

Het evaluatieonderzoek van de persrichtlijn 2013 gaat in op de informatievoorziening aan journalisten en op basis van alle gesprekken is de volgende aanbeveling gedaan.

Aanbeveling evaluatierapport:

5.3 Aan de pers te verstrekken informatie

In de vorige paragraaf is beschreven wie tot de pers kan worden gerekend. In deze paragraaf komt de informatievoorziening aan de pers aan de orde. Dat wil zeggen, met uitzondering van het registreren van beeld en geluid in de zittingszaal, waarop we in een volgende paragraaf ingaan.

Zaakaanduidingen

Wij raden de Rechtspraak aan om de informatieverstrekking te baseren op de wettelijke eisen, niet meer en niet minder. Per rechtsgebied dient te worden vastgesteld welke informatie aan de pers verstrekt moet worden. Globaal gaat het om de volgende zaakaanduidingen:

- Waar en wanneer de zitting plaatsvindt;
- De namen van de procespartijen, zowel personen als organisaties; ook de naam van de verdachte in een strafzaak wordt voluit genoemd;
- De aard van de zaak, dat waar de zaak om draait;
- Informatie die relevant moet worden geacht voor journalisten die met een bepaalde focus in de zittingslijst zoeken; denk bijvoorbeeld aan de plaats/regio van een misdrijf, een onderzoeks- of beleidsterrein in geval van bestuursrecht et cetera.

In ieder geval worden geen details verstrekt over slachtoffers of andere betrokkenen, tenzij de naam van een betrokkene al bij een breed publiek bekend is. Een journalist moet voldoende informatie krijgen voor een afweging van de relevantie, maar hoeft niet te worden voorzien van informatie voor zelfstandig onderzoek. Als een zitting achter gesloten deuren plaatsvindt, dan

Raad voor de
rechtspraak

datum 22 februari | 17 maart 2024_v2.2
onderwerp Ter bespreking in PRO 8 april 2024
pagina 6 van 11

wordt ook geen zaakaanduiding verstrekt aan de pers. Dat betekent dat ook over raadkamerzittingen niet actief informatie wordt verstrekt.

Uitwerken

De werkgroep Informatievoorziening heeft een voorstel opgeleverd voor informatievoorziening aan de pers via een beveiligde digitale omgeving. Het voorstel sluit voor een groot deel aan bij de aanbeveling uit het evaluatierapport. De werkgroep zal in overleg met de Expertgroep Burgerlijk Procesrecht tot een overeenstemming komen over de informatie die verstrekt kan worden in civiele zaken. Daarnaast wordt de reactie van de Hoge Raad op de klacht van de advocaat gevolgd en het position paper van de journalistiek meegenomen. Uiteindelijk zal een allesomvattend voorstel en advies (verwachting juni 2024) worden voorgelegd aan het PRO om een beslissing te nemen over de informatie die verstrekt kan worden. Daarmee wordt een uniform kader voor informatievoorziening vastgesteld.

In **BIJLAGE 1** extra toelichting over het onderwerp Informatievoorziening Expertgroep Burgelijk Procesrecht.

Hoe het dan gaat werken in de Rechtspraak

- Een verrijkte perslijst (met daarop de vastgestelde informatie) wordt via een beveiligde digitale omgeving – onder embargo - beschikbaar gesteld aan geaccrediteerde pers.
- Gerechten leveren allen op eenzelfde wijze een verrijkte perslijst (productie in eigen beheer of via uitbesteding is een keuze van het gerecht).
- De verrijkte perslijsten zijn gebaseerd op de perslijsten die al enige jaren, tot tevredenheid van de journalistiek, gemaakt worden door de rechtbank Midden-Nederland en de rechtbank Noord-Holland.
- Vooralnog worden de perslijsten aangeboden via de bestaande bestandenpostbus.

Wens voor de toekomst: met een speciale filter op de verrijkte perslijst, een geanonimiseerde zittingslijst voor publiek genereren.

Via de IV governance zal aangedrongen worden op het prioriteren van de ontwikkeling van een vervangend systeem dat veiliger en beter toegankelijk is dan de huidige bestandenpostbus, om zo effectief informatie te delen. Bovendien moeten in dit nieuwe systeem mogelijkheden worden geïntegreerd om zittingsinformatie toegankelijk te maken voor het publiek.

datum 22 februari | 17 maart 2024_v2.2
onderwerp Ter bespreking in PRO 8 april 2024
pagina 7 van 11

BESLISSING: Na de bespreking op 8 april 2024 zal - tenzij een andere richting wordt bepaald tijdens de bespreking - in mei/juni het PRO worden gevraagd om te beslissen:

- Alle gerechten gaan uniform werken; perslijsten worden op eenzelfde manier opgebouwd en aangeboden (na akkoord over de informatie die verstrekt wordt).
- Gerechten zoeken zelf naar funding voor deze kosten.

Nadat het definitieve voorstel informatievoorziening is opgeleverd (verwacht in juni/juli 2024) zal het PRO gevraagd worden te beslissen op het voorstel.

3. Herziening tekst persrichtlijn

Uit de evaluatie is gebleken dat de inhoud van de persrichtlijn 2013 grotendeels gehandhaafd kan worden.

Evaluatie:

5.1 Vervanging van de persrichtlijn

Ons onderzoek geeft aanleiding voor een herziening van de persrichtlijn. Een groot deel van de huidige inhoud kan weliswaar behouden blijven, want veel gaat goed, maar vooral de aard en de indeling zouden beter kunnen worden afgestemd op de context.

Uitwerken

Een werkgroep bestaande uit rechters en persvoorlichters heeft de tekst herschreven, opnieuw ingedeeld en aangevuld met uitleg over accreditatie en informatievoorziening. Een groep meelezers (journalisten, rechters en persvoorlichters) levert input op de concepttekst. De herziene tekst wordt via een vorm van internetconsultatie op Intro aangeboden aan ZM (sluiting april/mei 2024).

Hoe het dan gaat werken in de Rechtspraak

Naast de herziene tekst van de persrichtlijn komt een interne handleiding voor persvoorlichters. In de handleiding worden medewerkers van Rechtspraak meegenomen hoe vragen te beantwoorden en dilemma's op te lossen.

Expertgroep

Daarnaast is het voorstel om een expertgroep, vooralsnog bestaande uit rechters en persvoorlichters, op te richten waar door gerechten en journalistiek vragen aan gesteld kunnen worden. De expertgroep komt in de plaats van de huidige expertisegroep persrichtlijn. Maandelijks bespreekt de expertgroep actuele zaken en volgt hoe de persrichtlijn, accreditatie

datum 22 februari | 17 maart 2024_v2.2
onderwerp Ter bespreking in PRO 8 april 2024
pagina 8 van 11

en informatievoorziening functioneert. De groep kan adviezen aan DB-Raad en gerechten geven, de journalistiek consulteren en eventuele wijzigingen aan de persrichtlijn voorbereiden voor het PRO.

BESLISSING: Na de bespreking op 8 april 2024 zal - tenzij een andere richting wordt bepaald tijdens de bespreking - zal het PRO in juni/juli 2024 worden gevraagd om te beslissen:

- Het PRO zal gevraagd worden de definitieve tekst van de hernieuwde persrichtlijn te accorderen nadat alle de opmerkingen van de meelesgroep en de internetconsultatie zijn verwerkt. Dit wordt verwacht in juni 2024.
- Instellen expertgroep Persrichtlijn zoals beschreven onder *Expertgroep*.

4. Introduceer de hernieuwde persrichtlijn | werkwijze in de gerechten

De vernieuwde persrichtlijn en werkwijze introduceren door:

- De stappen, evaluatie en uitwerking te bespreken in PRO met uiteindelijk beslissing in PRO
- Bespreking in LOC
- Bespreking in landelijk persrechtersoverleg en handreiking bieden hoe het onderwerp in de gerechtshofvergaderingen verder besproken kan worden.
- Bespreking in LOV's
- Informatiebijeenkomsten/trainingen voor communicatieafdelingen/persvoorlichters
- Informeren medezeggenschapsraad Rechtspraak
- Bespreking met OM
- Aanbieden aan journalistiek
- Aanbieden aan Orde van advocaten

De introductie wordt begeleid met in- en externe communicatie. Introductie afronden in 2024.

Dialogsessies over openbaarheid

Naast de introductie van de hernieuwde persrichtlijn en werkwijze zal de aanbeveling die gaat over de dialoog over openbaarheid van de rechtspraak worden uitgewerkt. In het kort komt het erop neer dat er jaarlijks een landelijke dialoogsessie georganiseerd wordt tussen de Raad en de journalistiek. Daarnaast organiseert ook ieder gerecht jaarlijks een dialoogsessie tussen het gerechtshofbestuur en de lokale journalistiek. De onderwerpen die tijdens de dialoogsessies besproken worden staan in het teken van de openbaarheid van de rechtspraak.

datum 22 februari | 17 maart 2024_v2.2
onderwerp Ter bespreking in PRO 8 april 2024
pagina 9 van 11

Aanbeveling evaluatie:

5.7 Procedures voor overleg

Dialogo over openbaarheid van de rechtspraak

De samenwerking tussen Rechtspraak en journalistiek, samen met het OM en de advocatuur, dient wederzijds elkaars belangen. Partijen hebben dan ook belang bij constructieve verhoudingen.

Duidelijkheid over werkprocessen, transparantie en functionele betrouwbaarheid zijn voorbeelden van gezamenlijke doelen. Uit het onderzoek blijkt dat het belangrijk is om deze gezamenlijkheid te onderkennen. Daarom raden wij aan om een formele overlegstructuur te vormen die kan bijdragen aan het onderhoud van het samenwerkingsverband.

Het overleg tussen Rechtspraak en journalistiek staat in het teken van de openbaarheid van de rechtspraak. De onderwerpen die tijdens het formele overleg aan de orde kunnen zijn:

- De kwaliteit en compleetheid van de zaakaanduidingen en uitspraken. Veel voorkomende afwijkingen van de informatie die als standaard is vastgesteld.
- Het toepassen van de formats voor beeld- en geluidsregistraties; de mate van transparantie van de werkwijze bij het afwijken van de voorkeursformats.
- Het functioneren van aanvullende informatieverstrekking op verzoek van journalisten.
- Het functioneren van duiding door persrechters en -raadsheren.
- Faciliteiten voor journalisten, zoals toegankelijkheid, werkplekken, perskamer en de bereikbaarheid van de afdeling communicatie.

BESLISSING: Na de bespreking op 8 april 2024 zal - tenzij een andere richting wordt bepaald tijdens de bespreking - zal het PRO in mei/juni 2024 worden gevraagd om te beslissen:

- Instemming met introductievoorstel (wordt op detailniveau uitgewerkt en aangeboden aan PRO)
- Opzet dialoog over openbaarheid met journalistiek, uniform voor ieder gerecht. (uitwerken werkwijze op detailniveau).

Tijdslijn

- 8 april 2024 bespreking in PRO:
 - samenvatting uitkomsten evaluatie persrichtlijn
 - vervolgstappen zoals beschreven in deze notitie
- Mei/juni/juli 2024 beslissing op besproken vervolgstappen door PRO
- Juni 2024 introductie
- Juni/juli 2024 start expertgroep
- Juni/juli 2024 introductie werkwijze dialoog over openbaarheid

datum 22 februari | 17 maart 2024_v2.2
onderwerp Ter bespreking in PRO 8 april 2024
pagina 10 van 11

BIJLAGE 1 – toelichting op informatievoorziening Expertgroep Burgerlijk Procesrecht

Het afgelopen jaar is op verschillende plekken binnen de Rechtspraak gekeken naar de manier waarop pers en publiek het beste kunnen en moeten worden geïnformeerd over aankomende zittingen. Naar aanleiding van het arrest van de Hoge Raad van 21 april 2023 ([ECLI:NL:HR:2023:658](#)) heeft de Expertgroep Burgerlijk Procesrecht (hierna: EG BPR) de *Handreiking informatieverstrekking in civiele zaken* opgesteld. Daarnaast is Persrichtlijn 2013 geëvalueerd.

Tussen de twee stukken – de Handreiking enerzijds en het Voorstel anderzijds - bestaan enkele belangrijke verschillen als het gaat om de vraag welke informatie voorafgaand aan zittingen aan de pers moet worden verstrekt. De Handreiking sluit bovendien ook niet aan op de huidige Persrichtlijn van de Rechtspraak.

De voornaamste vraag is of de pers moet worden voorzien van inhoudelijke details over de zaak, waaronder, in het bijzonder, de namen van procespartijen. De Handreiking komt op basis van een doorvertaling van het arrest van de Hoge Raad tot de conclusie dat er geen grond is om deze informatie met de pers te delen. Het voorstel van de werkgroep Informatievoorziening pleit er weliswaar voor terughoudender te worden met het verstrekken van informatie over aankomende procedures dan onder de persrichtlijn 2013, maar daarbij juist wél de namen van procespartijen te delen - iets wat onder de huidige persrichtlijn al vele jaren gebruik is.

Bij de procureur-generaal van de Hoge Raad is in februari 2024 door een advocaat een klacht en een handhavingsverzoek ingediend. De advocaat stelt dat een tenlastelegging met daarin gegevens van (minderjarige) slachtoffers in een zedenzaak via de online bestandenpostbus van een gerecht aan de pers is verstrekt, waardoor deze 'op straat zijn komen te liggen'. Volgens de advocaat is de verspreiding van deze gegevens onrechtmatig en in strijd met de AVG. Kort daarna heeft dezelfde advocaat naar aanleiding van een andere strafzaak bij een andere rechtbank opnieuw een klacht en handhavingsverzoek bij de PG Hoge Raad ingediend. Het is niet onwaarschijnlijk dat er nog meer klachten zullen volgen.

Het belang van goede informatie voor de pers

Rechtspraak is openbaar. Het primaire doel van die openbaarheid is om controle op de rechtsgang en rechterlijke beslissingen mogelijk te maken. De pers speelt hierbij een belangrijke rol. Rechtspraak en journalistiek vullen elkaar aan bij het geven van invulling aan

Raad voor de
rechtspraak

datum 22 februari | 17 maart 2024_v2.2
onderwerp Ter bespreking in PRO 8 april 2024
pagina 11 van 11

het principe van openbaarheid en het behouden en vergroten van het vertrouwen in de rechter. Deze onderlinge verbondenheid brengt met zich mee dat de Rechtspraak de pers in staat dient te stellen haar werk op een goede manier te doen. Daar hoort bij dat aan de pers informatie wordt verstrekt over aankomende zittingen. Media moeten een eigen, vrije keuze kunnen maken van welke zaken zij verslag willen doen. Daarvoor heeft de pers een overzicht nodig van de zaken die op de planning staan.

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

aan 5.1(2)e [redacted] _vz werkgroep
van 5.1(2)e [redacted]
datum 10 oktober 2023
onderwerp Informatievoorziening aan media versie 1.0 (concept)

Vervolgproject evaluatie persrichtlijn_Informatievoorziening

Informatievoorziening aan journalisten

Binnen de Rechtspraak bestaat geen eenduidig beeld van de informatie die moet en kan worden verstrekt om de pers te faciliteren in selectie van bij te wonen zaken. *Stap 1* is Uitwerking van de (minimale hoeveelheid) informatie die voor journalisten beschikbaar kan en moet zijn met betrekking tot elke rechtszaak. *Stap 2* is het inrichten van een IT-voorziening en werkproces om deze informatie toegankelijk te maken.

Een werkgroep bestaande uit communicatieadviseurs en communicatie Raad werkt uit.

Oplevering in twee fases eind november 2023 projectplan, eind 2024 projectoplevering

Extra informatie | punten die meegenomen kunnen worden

- Er is een projectgroep bij de Raad die, naar aanleiding van [de uitspraak Hoge Raad](#), na aan het denken is over de eisen die gesteld moeten worden aan informatievoorziening; laat je informeren door deze projectgroep over de acties die zij op dit moment ondernemen en zoek de samenwerking op.
- Namen van de rechters wel of niet meenemen (partijen worden meestal pas 2 dagen voor de zitting op de hoogte gebracht van de namen van rechters, nu weet de pers het vaak veel eerder).
- Dagvaardingen wel of niet beschikbaar stellen via 'bestandenpostbus'.
- Anonimiseren wel of niet.
- Waaraan moet de inhoudsindicatie van de zaak voldoen.
- Welke slag zou nog gemaakt moeten worden om van de informatievoorziening tevens een publieksversie te maken (openbaarheid rechtspraak).
- Welke verschillen moet je maken tussen de rechtsgebieden | informatievoorziening.
- Wat doe je met informatie over strafzaken van minderjarigen die niet openbaar zijn (maar bijvoorbeeld wel heel erg bekend, zoals; de minderjarige tieners die de Haagse snackbarhouder hebben [doodgestoken](#)) | neem ook mee dat in 1 zaak meerdere verdachten kunnen zijn waaronder ook minderjarige.
- De informatie die de rechtspraak verstrekt moet voldoende zijn om media op de hoogte te stellen waar en wanneer een zaak dient, het is geen onderzoeksinformatie.

Raad voor de
rechtspraak

datum 10 oktober 2023
onderwerp Informatievoorziening aan media
pagina 2 van 2

Opdracht stap 1

1. Kom met een voorstel waaraan de informatievoorziening aan journalisten zou moeten voldoen, met de kennis van nu. Mogelijk dat naar aanleiding van de uitspraak van de Hoge Raad nog aanpassingen gedaan moeten worden. Dat volgt dan later.
2. Inventariseer of er nog meer punten zijn die meegenomen dienen te worden.
3. Welke input, die ziet op informatievoorziening, willen jullie meegeven aan de schrijfgroep (starten 1^e helft november).
4. Maak het eenvoudig en behapbaar zodat we toe kunnen werken naar een uniforme informatievoorziening die door alle gerechten wordt uitgevoerd.
5. Denk ook na | kom met suggesties, door wie de informatie aan journalisten uitgewerkt moet worden. Kan de informatie uit de 'systemen' gehaald worden? Hebben we mensen nodig die de informatie bewerken? Als er mensen nodig zijn die de informatie moeten bewerken, wie zouden dat dan kunnen zijn (denk in- en extern).

Opdracht stap 2

Volgt later.

Oplevering

Stap 1:

1 december 2023 of zoveel eerder als mogelijk is.

Stap 2:

Eind 2024